

“ဘကြီးအောင်ညာတယ်” ဝတ္ထု၏ ဘာသာစကားသုံးနှုန်းဟန်လေ့လာချက် ရီရီချို^၁

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် မင်းသုဝဏ်၏ ‘ဘကြီးအောင်ညာတယ်’ ဝတ္ထုကို ရေးဟန်ပညာရှုထောင့်မှ တင်ပြထားသည့် စာတမ်းဖြစ်သည်။ ရေးဟန်ပညာသည် ဘာသာဗေဒ၏ ပညာရပ်ခွဲတစ်ခုဖြစ်သည်။ စာပေရေးဖွဲ့ရာတွင် ဘာသာစကားကိုမည်သို့အသုံးပြုကြောင်း၊ ထိုသို့အသုံးပြုသည့်အတွက် စာပေအာနိသင်မည်သို့ထက်မြက်သွားကြောင်း စိစစ်လေ့လာသည့် ပညာရပ်ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် ရေးဟန်ပညာ၏ သဘောကိုအနည်းငယ်တင်ပြပြီး ‘ဘကြီးအောင်ညာတယ်’ ဝတ္ထု၏ ဘာသာစကားသုံးနှုန်းဟန်ကို စကားလုံးသုံးဟန်၊ ဝါကျဖွဲ့ဟန် ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲခြားတင်ပြထားသည်။

သော့ချက်စကားလုံးများ- ရေးဟန်ပညာ၊ ဝိသေသ၊ လှုပ်ရှားမှုပြ၊ အခြေအနေပြ၊ ပုံစံတူဝါကျ

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် မင်းသုဝဏ်၏ “ဘကြီးအောင်ညာတယ်” ဝတ္ထုကို ရေးဟန်ပညာ^၂ ရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြထားသည့် စာတမ်းဖြစ်သည်။ “ဘကြီးအောင်ညာတယ်” ဝတ္ထု၏ ဘာသာစကား သုံးနှုန်းဟန်ကို စကားလုံးသုံးဟန်၊ ဝါကျဖွဲ့ဟန် ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲခြားတင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ရေးဟန်ပညာဟူသည်

ရေးဟန်ပညာဟူသည် ဘာသာဗေဒ၏ ပညာရပ်ခွဲတစ်ခုဖြစ်ပြီး အခြေအနေအမျိုးမျိုးကို လိုက်၍ ဘာသာစကားအသုံးပြုပုံကွဲပြားမှု သဘောသဘာဝများ၊ လူတစ်ဦးချင်းစီနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းကို လိုက်ပြီး ဘာသာစကားရွေးချယ်အသုံးပြုနိုင်စွမ်းကွဲပြားမှု နည်းဥပဒေများကို လေ့လာဖော်ထုတ်သည့် ပညာရပ်ဖြစ်သည်။^၃ တစ်နည်းဆိုသော် စာပေရေးသားဖွဲ့ဆိုရာ၌ စာရေးသူသည် ဘာသာစကားကို မည်သို့အသုံးပြုထားသည်ဟူသော ဘာသာစကားအသုံးပြုပုံကို လေ့လာသည့် ပညာဖြစ်သည်။ စာပေရေးသားရာတွင် ‘ဘကိုရေးသည်’ ဟူသောအဆင့်နှင့် ‘ဘယ်လိုရေးသည်’ ဟူသောအဆင့်ဟူ၍ အဆင့်နှစ်ဆင့်ရှိသည်။ ‘ဘကိုရေးသည်’ ဟူသောအဆင့်သည် အကြောင်းအရာနှင့်ဆိုင်ပြီး ‘ဘယ်လိုရေးသည်’ ဟူသောအဆင့်သည် ရေးဟန်နှင့်ဆိုင်ပါသည်။

ရေးဟန်နှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရှင်တို့က မိမိတို့၏ရှုမြင်ပုံအရ ဖွင့်ဆိုချက်အမျိုးမျိုး ပေးခဲ့ကြသည်။ ရေးဟန်ဖွင့်ဆိုချက်များအနက် ‘ရေးဟန်ဟူသည် အတွေး၏အပေါ်က ဖုံးလွှမ်းထားသော ဝတ်စားတန်ဆာဖြစ်သည်’ ဟူသောဖွင့်ဆိုချက်သည် အစောဆုံးဖွင့်ဆိုချက်ဖြစ်သည်။^၄ ထိုဖွင့်ဆိုချက်ကို Lord Chesterfield ဆိုသူက ဖွင့်ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြင်သစ်စာရေးဆရာ ဗူဖွန်းက ‘ဟန်ဟူသည် လူကိုယ်တိုင်ပင်ဖြစ်သည်’ ဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။^၅ ရေးဟန်တွင် စာရေးသူ၏ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးတို့ ထင်ဟပ်နေသည်ဟု ဆိုလိုသည့်သဘောဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုသော် စာရေးသူတစ်ဦး၏ဟန်ပန်မှုရာ၊ သဘောထား၊ ခံစားမှုတို့သည် သူ့စာထဲတွင် အနည်းနှင့်အများထင်ဟပ်နေတတ်ခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။^၆

^၁ ဒေါက်တာ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ တောင်ငူတက္ကသိုလ်

^၂ အမူချအချ

^၃ Crystal, 2000, 368.

^၄ Ullmann.1964.121.

^၅ Ullmann.1964.121.

^၆ ခင်မင်၊ မောင် (နေဖြူ)၊ ၂၀၁၁၊ ၉။

ရေးဟန်နှင့်ပတ်သက်သည့် ဖွင့်ဆိုချက်များအနက် ပညာရှင်အများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံသောဖွင့်ဆိုချက်မှာ ‘ရေးဟန်ဟူသည်ရွေးချယ်မှုဖြစ်သည်’ ဟူသောဖွင့်ဆိုချက်ဖြစ်သည်။ စကားနှစ်ရပ်သည် အကြောင်းအရာအချက်အလက် ထပ်တူနီးပါးတူပြီးစကားသုံးပုံ ကွဲပြားလျှင် ရေးဟန်ကွဲပြားသည်ဟုခေါ်နိုင်သည်။^၁ စာရေးသားရာတွင် စကားသုံးနှုန်းပုံ၊ ဝါကျဖွဲ့ပုံမှစ၍ စာတစ်ပုဒ်လုံး ရေးဖွဲ့သည်အထိ ရွေးချယ်မှုများပြုလုပ်ရသည်။ သို့သော် စာရေးဆရာတစ်ဦးသည် ထိုနေရာ၌ စကားခန့်ကို သုံးလိုက်မည်၊ ဤနေရာ၌စကားယဉ်ကိုသုံးလိုက်မည် စသည်ဖြင့်တွေး၍ ရေးသောကျွမ်းကျင်မှုမျိုးမဟုတ်။ စိတ်ကူးဉာဏ်ကရွေးသောစကားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထိုသို့သော နည်းတို့ဖြင့် လည်းကောင်း စိတ်ကူးဉာဏ်ဆွဲဆောင်ရာသို့ အဆင်သင့်လိုက်သွားတတ်သော သဘောပင်ဖြစ်ပါသည်။^၂

စာပေရေးသားဖွဲ့ဆိုရာတွင် စာရေးသူတစ်ဦးသည် မိမိရေးမည့်အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်သောဘာသာစကား၏သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို ရွေးချယ်အသုံးပြုရသည်။ ရွေးချယ်ရာတွင် စာဖတ်သူနှစ်သက်အောင် တမင်သိသိမှတ်မှတ်ရွေးချယ်မှုမျိုးရှိနိုင်သကဲ့သို့ စာရေးသူ၏ကျွမ်းကျင်မှုအရ စိတ်ကူးဉာဏ်ကဦးဆောင်သည့်အတိုင်း အလိုအလျောက်ရွေးချယ်သွားသည်လည်း ရှိနိုင်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ စာပေရေးသားဖွဲ့တစ်ခုကို ရေးဟန်ပညာရှင်ထောင့်မှလေ့လာရာတွင် ထိုစာပေ အရေးအဖွဲ့၌ အသုံးပြုထားသော ဘာသာစကား၏သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို သရုပ်ဖော်ခြင်းနှင့် ထိုသရုပ်ဖော်ပြမှုကိုအခြေပြုလျက် စာပေ၏အရည်အသွေးကိုတန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းဟူသော အချက်နှစ်ချက်ကို ဆောင်ရွက်ရသည်။

စာပေတွင် သုတစာပေနှင့်ရသစာပေဟု နှစ်မျိုးရှိရာ ရသစာပေတွင် သုတစာပေထက် ရေးဟန်ကွဲပြားမှုပိုမိုတွေ့ရှိနိုင်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ ရသစာပေသည် ပရိသတ်အား နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေလျက် ထိုနှစ်သက်ခြင်းနှင့်တစ်ပါတည်းဘဝအသိတစ်ခုသည် ပရိသတ်၏ စိတ်၌ အလိုအလျောက် ဝင်ရောက်လာအောင် အလုပ်လုပ်ရသောကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။^၃

ဘဝအသိဆိုသည်မှာ ရသအတွေ့အကြုံကိုအကြောင်းပြုလျက်ပင် ချီးကျူးထိုက်သည်ကို ချီးကျူးရမှန်းသိလာသောအသိ၊ ရှုတ်ချထိုက်သည်ကို ရှုတ်ချရမှန်းသိလာသောအသိ၊ ဝမ်းမြောက်ထိုက်သည်ကို ဝမ်းမြောက်ရမှန်းသိလာသောအသိ၊ ဝမ်းနည်းထိုက်သည်ကိုဝမ်းနည်းရမှန်း သိလာသော အသိပင်ဖြစ်သည်။^၄ ဤသို့အာနိသင်ပါသည့်ရသစာပေမျိုးကို ဖန်တီးရာတွင် စာရေးသူတို့သည် ဘာသာစကားကိုမည်ကဲ့သို့အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း ရေးဟန်ပညာဖြင့် စိစစ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။

၂။ “ဘကြီးအောင်ညာတယ်” ဝတ္ထု၏စကားလုံးသုံးဟန်

‘ဘကြီးအောင်ညာတယ်’ဝတ္ထုသည် ဆရာမင်းသုဝဏ်မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကျောင်းသားဘဝက ရေးသားခဲ့သော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင်မှာ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားကလေးမောင်ချစ် ဖြစ်သည်။ ကျေးလက်တောရွာတစ်ခုမှ ဆင်းရဲသားဘုန်းကြီးကျောင်းသား ကလေးငယ်တစ်ဦး၏ မျှော်လင့်ချက်ရှုံးသောကြောင့် ဘဝပါဆုံးခဲ့ရသည့်အဖြစ်ကို ကရုဏာသက်ဖွယ် ရေးသား

^၁ Hockett.1968.556.

^၂ ဇော်ဂျီ ၊ ၁၉၆၆ ၊ ၁၃၁။

^၃ -ယင်း-၊ ၁၂၃။

^၄ ဇော်ဂျီ ၊ ၂၀၀၉ ၊ ၅၅။

ထားသည့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်လုံးတွင် ကရုဏာသံပါသော စကားလုံး အသုံးအနှုန်းများ ကို တွေ့ရသည်။

ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်လုံးတွင် ‘ဘုန်းကြီးကျောင်းသားကလေး၊ မင်းသမီးရုပ်ကလေး၊ မျက်စိကလေး၊ ရောင်ဆံမြိတ်ကလေး၊ ခြံကလေး၊ အုတ်ဂူကလေး၊ လိုဏ်ပေါက်ကလေး၊ အရုပ်ကလေးတစ်စုံ’ စသည်ဖြင့် နာမ်စကားလုံးများနောက်တွင် ‘ကလေး’ ဟူသော ဝိသေသစကားကို ကြိမ်ဖန်များစွာ သုံးထားသည်။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် ‘ကလေး’ နှင့် ‘ကြီး’ ဟူသော စကားအသုံးသည် အရွယ် ပမာဏကို ဖော်ပြနိုင်သကဲ့သို့ နှစ်သက်ခြင်း၊ မနှစ်သက်ခြင်းဟူသော ခံစားမှုကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ ထိုစကားနှစ်လုံး၏ နောက်ကွယ်တွင် ခံစားမှုပြအနက်သဘောများ ကိန်းအောင်းနေ တတ်သည်။ ပုံစံအားဖြင့် လူတစ်ယောက်အား ‘သူ့မျက်နှာကလေးက’ ဟု ပြောခြင်းနှင့် ‘သူ့မျက်နှာကြီး က’ ဟု ပြောခြင်းတွင် မျက်နှာဟူသော အဓိပ္ပာယ်ချင်းတူသော်လည်း ခံစားမှုပြအနက် ကွာခြားကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထိုသဘောအရ စာရေးသူသည် ဇာတ်ဆောင်ကလေးသူငယ်အပေါ် ချစ်ခင်ခြင်း၊ အားပေးလိုခြင်း၊ သနားကရုဏာ သက်ခြင်းဟူသော ခံစားမှုများသက်ရောက်ကာ ‘ကလေး’ ဟူသော ဝိသေသအသုံးကို အစဉ်တစိုက် ရွေးချယ်အသုံးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

ထို့အပြင် ‘ဆင်စွယ်မင်းသမီးရုပ်ကလေး၊ မှိုင်းတလူလူထွက်နေသော ရေနံဆီမီးခွက်ကြီး၊ ချွန်တက်သော ဖဲထီးသံချောင်း၊ စည်သံပတ်ခွေ အဟောင်းကြီး၊ ခြောက်သွေ့သောခြံကလေး’ စသည့် ဝိသေသအသုံးများကို တွေ့ရသည်။ စာပေရေးသားရာတွင် အကောင်အထည်ပြ စကားလုံးများကို ယေဘုယျပြုသုံးခြင်းထက် ဝိသေသပြုသုံးခြင်းက ပို၍ထင်ရှားပေါ်လွင် စေသည်။ ‘မင်းသမီးရုပ်’ ဟု ယေဘုယျသုံးခြင်းထက် ‘ဆင်စွယ်မင်းသမီးရုပ်ကလေး’ဟု ဝိသေသပြုသုံးထားခြင်း၊ ‘ရေနံဆီမီးခွက်’ ဟု ယေဘုယျသုံးခြင်းထက် ‘မှိုင်းတလူလူ ထွက်နေသော ရေနံဆီမီးခွက်ကြီး’ ဟု ဝိသေသပြု သုံးခြင်းက ပိုပြီးထင်ရှားပေါ်လွင်စေသည်။ ဇာတ်ဆောင်များ၊ အရာဝတ္ထုများ၊ ဖြစ်ရပ်အခြေအနေများ ကို စာဖတ်သူ တို့၏ စိတ်မျက်စိတွင် မြင်ယောင်လာစေပါသည်။

ဤဝတ္ထုတွင် လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးနှင့် ဖြစ်ရပ်အခြေနေပြစကားလုံးတို့ကိုလည်း သူ့နေရာနှင့် သူ လိုက်ဖက်စွာအသုံးပြုထားသည်။ လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးတွင် ကြိယာစကားလုံးများသည် ပဓာနကျ သည်။ စာရေးသူသည် ဘုန်းကြီးကျောင်းသားကလေး မောင်ချစ်၏ လှုပ်ရှားမှုအမူအရာကို

“... လုံချည်ကိုပြာတာကွင်းသိုင်း၍ သင်တိုင်းအင်္ကျီကို လျော့ရိလျော့ရဲ ဝတ်လျက် ခေါင်းငိုက်စိုက်နှင့် တစ်လှမ်းချင်းလာနေသော မောင်ချစ်သည် ‘ဧဝံမေသုတံ ဧကံသမယံ’

ဟု တတွတ်တွတ်ရွတ်လျက်ရှိ၏။”^၁

ဟု ဖော်ပြရာတွင် ‘တစ်လှမ်းချင်းလာ’၊ ‘တတွတ်တွတ်ရွတ်’ ဟူသော လှုပ်ရှားမှုပြကြိယာ စကားလုံးများ ကိုသုံးထားသည်။ လှုပ်ရှားမှုနေ့ကွေးလေးလံသည့်သဘောကို တွေ့ရသည်။

ပန်းပုဆရာကြီးဦးအောင်ချာ၏ ကနားဖျင်းထဲ၌ ကျောင်းသားသူငယ်ချင်းများ ဝိုင်းအုံနေသည်ကို တွေ့သောအခါ စပ်စုလိုသိလိုသောလူသဘာဝကြောင့် လှုပ်ရှားမှုအနည်းငယ် သွက်သွားသည်။ ထိုသဘောကို ‘မိမိသည်လည်းအကြောင်းကိုသိလိုသောကြောင့် ပြေးသွား တိုးဝင် ကြည့်ရှု လေ၏’^၂ ဟု ‘ပြေးသွားတိုးဝင်’ ဟူသော လှုပ်ရှားမှုပြကြိယာစကားလုံးများကို တွဲသုံးထားသည်။ မင်းသမီးရုပ် ကလေးကို လိုချင်ပါကငွေ ၁ ကျပ်ယူခဲ့လျှင် ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပန်းပုဆရာကြီးက ပြောသောအခါ

^၁ မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၀၄၊ ၁၂၀။

^၂ မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၀၄၊ ၁၂၀။

မင်းသမီးရုပ်ကလေးကို နှစ်သက်စိတ်ဖြင့် ရအောင်ယူမည်ဟူသော ရည်မှန်းချက်၊ မျှော်လင့်ချက်သည် မောင်ချစ်၌ ရှိသွားပြီဖြစ်သည်။ ထိုအခါ မောင်ချစ်၏အပြန်လမ်းတွင် လှုပ်ရှားမှုများပို၍ သွက်လက် သွားပုံကို

“ရောင်ဆံမြိတ်ကလေးကို ချာချာလည်အောင် ပတ်ရစ်လျက် အိမ်ရှိရာသို့ ရွှင်လန်း
ဝမ်းမြောက်စွာ ခုန်ပေါက် ပြေးလွှားသွားလေ၏”^၁

ဟု ‘ခုန်ပေါက် ပြေးလွှား’ ဟူသောကြိယာစကားလုံးများဖြင့် အသက်ဝင်အောင် ရေးသားထားသည်။

စာရေးသူသည် ဇာတ်ဆောင်၏စိတ်ခံစားမှုနှင့်လိုက်ဖက်စွာ ပြောင်းလဲသွားသော လှုပ်ရှားမှု တို့ကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်မြှင့်လျက် လိုက်ဖက်သောလှုပ်ရှားမှုပြကြိယာများကို ရွေးချယ်အသုံးပြု သွားကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ဤသို့အသုံးပြုလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ဇာတ်ဆောင်၏ အမူအရာတို့သည် စာဖတ်သူ၏ စိတ်မျက်စိတွင်မြင်ယောင် အသက်ဝင်လာတော့သည်။

ထို့အတူ လှုပ်ရှားမှုမပါ၊ ငြိမ်သက်သည့် အခြေအနေကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ‘အငေးသားကြည့်၊ တွေးမိတိုင်းဆွေး၊ ဝဲလာသောမျက်ရည်ကို အနိုင်နိုင်ထိန်း၊ နောက်ဆုံးကြည့် ကြည့်’ စသော ဖြစ်ရပ် အခြေအနေပြစကားလုံးများကို သူ့နေရာနှင့်သူလိုက်ဖက်စွာ အသုံးပြုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၃။ ဝါကျဖွဲ့ဟန်

မြန်မာဘာသာစကားတွင် အပြောစကားနှင့်အရေးအသား ကွဲပြားသောကြောင့် အပြောစကား သုံး သောရေးဟန်နှင့် စာစကားသုံးသောရေးဟန်ဟု နှစ်မျိုးကွဲပြားသည်။ ထို့ကြောင့် ရေးဟန်လေ့လာ ရာတွင် အပြောဝါကျဟန်နှင့် အရေးဝါကျဟန်ဟု ခွဲခြားလေ့လာနိုင်သည်။ အရေးဝါကျက ခုံညား သော အငွေ့အသက်ပါပြီး အပြောဝါကျကသွက်လက်ပေါ့ပါးသော အငွေ့ အသက်ပါသည်။ စာရေး သားရာတွင် အပြောဝါကျဟန်နှင့် အရေးဝါကျဟန်ကို သင့်လျော်အောင် သူ့နေရာနှင့်သူ ခွဲခြား အသုံးပြုရသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ ‘ဘကြီးအောင်ညာတယ်’ဝတ္ထုတွင် ဇာတ်ဆောင် ပြောစကားများကို အပြော ဝါကျဟန်ဖြင့်ရေးသားထားသည်။ ပုံစံပြရလျှင်

“ဘကြီးအောင်၊ ဒီမင်းသမီးရုပ်ကလေးကို ဘယ်သူပေးဖို့ထုနေတာလဲ ဟင်”^၂

“ ဖိငှ ပြားပေးရင် ကျွန်တော် ဒီအရုပ်ကလေးကို တကယ်ပဲရမလား။ နောက်တော့ မညာနဲ့နော် ဘကြီးအောင်”^၃ စသော ပြောစကားများပင်ဖြစ်သည်။

စာရေးသူက ဇာတ်ကြောင်းပြောရာတွင်မူ အရေးဝါကျဟန်ကိုသာ သုံးသည်။

“ မောင်ချစ်သည် နေ့လည်ချိန် ကျောင်းတွင်မုန့်စားဖို့ရန် မိခင်ပေးလိုက်သော တစ်ပြားတစ်ပြားသောအသပြာကို မသုံးရက်မစွဲရက်ဘဲ အကျီသင်ပုန်းခေါင်းတွင် အပေါက်ငယ် ဖောက်၍ စုထားသည်မှာ ခြောက်ပြားမျှ ရလေ၏။”^၄

“ ဆင်စွယ်ရုပ်ကလေးသည် တစ်နေ့တခြား သားနားကြော့ရှင်း၍လာ၏။ သွားကလေး များ ပေါ်လှမတတ်ရှိအောင် ပြုံးလိုက်ရန်ဟန်ပြင်နေသောအသွင်သည် အိပ်ပျော်နေသော ညအချိန်တွင်ပင်လည်း မောင်ချစ်မျက်လုံးထဲမှ မထွက်။”^၅

^၁ -ယင်း-၊ ၁၂၁။

^၂ -ယင်း-၊ ၁၂၀။

^၃ -ယင်း-။

^၄ -ယင်း-၊ ၁၂၁။

စသော ဝါကျဟန်မျိုးဖြစ်သည်။ ဤအရေးဝါကျဟန်တို့သည် ဇာတ်ကြောင်းကို ဖော်ပြနိုင်ရုံမျှမက မောင်ချစ်၏ကြိုးပမ်းမှု၊ မျှော်လင့်ချက်နှင့် မင်းသမီးရုပ်ကလေးအပေါ် ထားရှိသောစွဲလမ်းစိတ် တို့ကို လည်း ပေါ်လွင်စေသည်။

စကားဆက်များဖြင့်ချိတ်ဆက်ရေးသားထားသည့် ဝါကျရောများကို အသုံးပြုသကဲ့သို့ ဝါကျရိုးများကိုလည်း သူ့နေရာနှင့်သူသုံးထားသည်။ သရေစာစားလိုသောစိတ်ကို ‘ဈေးသည်ဒေါ်ခါဥ၏ တောင်းနီထဲ၌ အငွေတထောင်းထောင်းနှင့် ကောက်ဦးငချိတ်ပေါင်းကို မြင်ရသောအခါ သွားရည်ယိုမိ၏’^၂ ဟု ဝါကျရောဖြင့် ဖော်ပြသည်။ သို့သော် ငွေစုလိုသောစိတ်ကြောင့် စိတ်ရှိသည့်အတိုင်း ဝယ်စား၍မဖြစ်ပုံကို ‘သို့ပါသော်လည်း ဝယ်မှရသော သရေစာတို့ကို သပိတ်မှောက်လေ၏’^၃ ဟု ဝါကျရိုးဖြင့် ချိတ်ဆက်ဖော်ပြထားသည်။ ကလေးပင်ဖြစ်သော်လည်း မိမိ၏ရည်မှန်းချက်အတွက် စိတ်ဆန္ဒကို ထိန်းချုပ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့မြင်ရသည်။

ထို့အပြင် ဝါကျရိုးနှင့်ဝါကျရောတို့ကိုဆီလျော်လိုက်ဖက်စွာချိတ်ဆက်ရေးသားထားပုံကိုလည်း

“ညနေလေးနာရီ ကျောင်းလွှတ်ခေါင်းလောင်းသံသည် မောင်ချစ်၏ နှလုံးသွေးကို နှိုးဆွလိုက်လေ၏။ ဘုရားရှိခိုးဆုံးခါနီး “အာမ”ဟု ဆိုမိလျှင်ပင် “ဘန္တေ”ကို မစောင့်နိုင်ဘဲ ထ၍ပြေးလေရာ အစောင့်ကိုရင်ကြီးတစ်ပါးက အလျင်လိုရကောင်းလား ဟူ၍ ထိပ်ကိုဂေါင်ဂေါင်မြည်အောင် ခေါက်လိုက်၏။ အမှုမထားမိ။ လမ်းတွင် ခလုတ်တိုက်၍ ခြေမကွဲသွားသော်လည်း နာရမှန်းမသိ။ ဦးအောင်ချာ ကနားဖျင်းနား ရောက်သောအခါ အတင်းတိုးဝင်သွားလေ၏။”^၄

ဟူသော ရေးဟန်တွင်တွေ့ရသည်။ ဇာတ်ဆောင်မောင်ချစ်ကလေး၏ ဆန္ဒဇောနှင့် အလျင်လိုနေပုံကို မြင်ယောင်လာစေသည်။

စာရေးသူသည် မိမိဆိုလိုချက် ထိမိပေါ်လွင်စေရန် ပုံစံတူဟန်ချက်ညီဝါကျများကို သင့်လျော်သလို ထည့်သွင်းရေးသားထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ အရုပ်ကလေးကိုကြာလေ စွဲလမ်းလေ ဖြစ်လာသော မောင်ချစ်၏ခံစားမှုကို ‘ကြည့်ရပါများလေ အရုပ်ကလေးမှာလှလှလေ၊ လိုချင်စိတ် ပွားလာလေ’^၅ ဟုလည်းကောင်း၊ စုဆောင်းထားသည့် အသပြာကလေး ပျောက်သွားမည်စိုးသောကြောင့် ကြေးပြားထည့်ထားသည့် ဝါးဆစ်ဖူးကလေးကိုမည်သည့်နေရာတွင် သိမ်းရမှန်းမသိဖြစ်နေပုံကို ‘ရေတံလျှောက်ထဲမှာထားရ ကောင်းနိုးနိုး၊ သဘောကြမ်းပေါ်တွင် ဝှက်ထားရလျှင် လုံနိုးနိုး’^၆ ဟုလည်းကောင်း ပုံစံတူဝါကျများဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

မောင်ချစ်သည် အရုပ်ကလေးကိုဝယ်နိုင်ရန် ကြိုးစားငွေစုလာခဲ့ရာ ပိုက်ဆံ သုံးဆယ့်လေးပြား စုမိသောနေ့သို့ ရောက်လာသည်။ ထိုနေ့တွင် ပန်းပုဆရာကြီးထံသို့ အပြေးရောက်သွားသည်။ သို့သော် ပန်းပုဆရာကြီး ဦးအောင်ချာထံတွင် ဝန်ထောက်မင်းဆိုသူရောက်နေပြီး ပန်းပုရုပ်ကလေးကို ဝယ်နေသည်။ ဦးအောင်ချာကလည်း လေးငါးရက်လောက် အချောသတ်ပြီးလျှင် လာပို့မည့် အကြောင်း ပြောနေသည်။ မောင်ချစ်မှာ လွန်စွာဝမ်းနည်းကြေကွဲ သွားရပုံကို ‘ထိုမျှကို ကြားရလျှင်ပင်

^၁ မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၀၄၊ ၊ ၁၂၁။

^၂ -ယင်း-၊ ၁၂၂။

^၃ -ယင်း-။

^၄ -ယင်း-။

^၅ -ယင်း-၊ ၁၂၁။

^၆ -ယင်း-၊ ၁၂၂။

မောင်ချစ်၏ အသည်းနှလုံး အသိမ်အူမတို့သည် ကြွေကျမတတ်ဖြစ်လေ၏” ဟူသော ဝါကျဖြင့် ဖော်ပြသည်။ ‘အရပ် ကလေးကို အတင်းလှ၍ပြေးလိုသောစိတ်ပေါ်လာသော်လည်း ဝန်ထောက်မင်းဟု ကြားရုံမျှနှင့်ပင် ရင်ခွေးတုန်နေရသော မောင်ချစ်မှာ အဘယ်သို့ရဲဝံ့ပါအံ့နည်း’ ဟူ၍ မောင်ချစ်၏ ရင်တွင်းဆန္ဒကို မေးခွန်း ဝါကျဟန်ဖြင့်ဖော်ပြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် မောင်ချစ်သည် ရက်ပေါင်းများစွာ မျှော်လင့်ကြိုးစား လာခဲ့ရသည့် မိမိ၏မျှော်လင့်ချက်ကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရသည်။ လူမသိသူမသိ အရုံးပေးလိုက်ရသည့်အဖြစ်ကို “ဝဲလာသောမျက်ရည်ကို အနိုင်နိုင်ထိန်း၍ မိမိဘက်သို့ ကျောခိုင်း နေသော ဆင်စွယ်ဒေဝီကလေးအား နောက်ဆုံးကြည့် ကြည့်လျက် ထွက်လာလေ၏”^၁ ဟူသောဝါကျဖြင့်ပြသည်။

မောင်ချစ်သည် ထိုစိတ်ဖြင့်ပင် အသက်ဆုံးခဲ့ရသည်။ စာရေးသူက မောင်ချစ် သေဆုံးသွားသည်ကိုတိုက်ရိုက်မပြောသေးဘဲ ‘တစ်ဆယ့်ငါးရက်မျှကြာသောအခါ ခေါင်းထက်တွင် တဘက်ကိုယ်စီတင်ထားသော မိန်းမကြီးတစ်စုနှင့် ယောက်ျားကြီးတစ်ယောက်တို့ မောင်ချစ်တို့၏ ခြောက်သွေ့သော ခြံကလေးအတွင်းသို့ ဝင်သွားသည်ကို မြင်ရပါသည်’^၂ ဟူ၍ တောရွာခလေးဖြင့် နိမိတ်ပုံပြသည်။ ထို့နောက် မောင်ချစ်အမေ အော်ဟစ် ငိုကြွေးပုံ၊ ဦးအောင်ချာက မောင်ချစ်၏ အလောင်းနားတွင် မလှုပ်မယှက်ထိုင်နေသော မောင်ချစ်ဖခင်အား အကျိုးအကြောင်း မေးမြန်းပုံတို့နှင့် ချိတ်ဆက် ဖော်ပြထားသည်။ မောင်ချစ်သေဆုံးရသည့် အကြောင်းရင်းကိုမူ သူ၏မိဘများပင် မသိကြ ပေ။ သို့သော် မောင်ချစ် သေဆုံးရသည့်အကြောင်းရင်းကို ဇာတ်ဆောင်ဦးအောင်ချာနှင့်အတူ စာဖတ်သူများပါ သိရှိနိုင်စေရန် “မနေ့ညကတော့ သူ့အမေကို ခေါ်ပြီး သူစုထားတဲ့ပိုက်ဆံ ငါးမူး နှစ်ပြားကို သူ့ဆရာတော် လှူလိုက်ပါလို့ မှာပြီးတော့ ကိုရင်အောင်ကို မေးတာပဲ။ မြို့သွားတယ်လို့ ပြောတော့ အတန်ကြာကြာ ဘာမှမပြောဘဲ မောနေပြီး ‘ဘကြီးအောင်ညာတယ်’လို့ မပီတပီပြောရင်း အသက်ပျောက်သွားတာပဲ”^၃ ဟူသော ဖခင်၏ ပြောစကားဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

မင်းသုဝဏ်၏ “ဘကြီးအောင်ညာတယ်”ဝတ္ထုသည် ခေတ်စမ်းဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ထည်ဝါခုံညားသော စကားလုံးသုံးဟန်၊ ဝါကျဟန်များကို မတွေ့ရပေ။ အဓိကဇာတ်ဆောင်မှာလည်း တောရွာမှ ဘုန်းကြီးကျောင်းသား ကလေးငယ်တစ်ဦးသာဖြစ်သည်။ ဖြစ်ရပ်မှာလည်း အရပ်ကလေး တစ်ရပ်ကို စွဲလမ်းစိတ်ဖြင့် အသက်ဆုံးခဲ့ရသည့် ဖြစ်ရပ်ကလေးသာဖြစ်သည်။

သို့သော် စာရေးသူ၏စေတနာနှင့် ထိမိသောရေးဟန်ကြောင့် ထိုဖြစ်ရပ်ကလေးသည်ပင် စာဖတ်သူတို့၏စိတ်နှလုံးကို ထိခိုက်ခံစားမိအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ရသနှစ်သက်ခြင်းနှင့်အတူ ဘဝအသိအမြင်တို့ကိုပေးစွမ်းနိုင်ခဲ့သည်။ မောင်ချစ်သည် မိမိပိုင်ဆိုင်လိုသော မိမိ၏မျှော်လင့်ချက် တစ်ခုအတွက် ကိုယ်တိုင်ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းမှာ ချီးကျူးဖွယ် အတုယူဖွယ်ဖြစ်သည်။ မိမိလိုချင်သော အရပ်ကလေးဝယ်ပေးရန် မိဘကိုမပူဆာ။ ဒုက္ခမပေး။ မိမိ၌ရှိသော ခွန်အား၊ ဉာဏ်အား ကလေးနှင့်ကြိုးစားအားထုတ်သည်။ သို့သော် မိမိလိုချင်သည့်အရာကို ဆုံးရှုံးရသည့်အခါ စိတ်ကို

^၁ မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၀၄၊ ၁၂၃။

^၂ -ယင်း-။

^၃ -ယင်း-။

^၄ -ယင်း-၊ ၁၂၄။

မည်သို့ဆင်ခြင်ရမည်ကိုမူ မောင်ချစ်မသိပေ။ မျှော်လင့်ချက်ဖြင့်ကြိုးစားခြင်းသည် ကောင်းသော်လည်း ဖြစ်မလာခဲ့လျှင် အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းနိုင်ရမည် ဟူသောအချက်ကို သတိပြုဖွယ်ဖြစ်သည်။

ဦးအောင်ချာမှာမူ ကလေးငယ်တစ်ဦးကို လွယ်လွယ်ကတိပေးပြီး ကတိမတည်သူ အဖြစ် တွေ့ရသည်။ အညကြကလေးငယ်တစ်ဦးနှင့် ဝန်ထောက်မင်းဟူသော အဆင့်အတန်းသည် လွန်စွာ ကွာခြားသည်။ မျက်နှာကြီးရာ ဟင်းဖတ်ပါသည့် လူ့သဘာဝဟုဆိုနိုင်သကဲ့သို့ ဩဇာအရှိန်အဝါ ကြီးသူ၊ အာဏာရှိသူကို မလွန်ဆန်ဝံ့သောကြောင့် ဘဝတူချင်းအပေါ် ကတိပျက်ရသည့် အောက်ခြေ လူတန်းစားတို့၏ဘဝဟုလည်း ဆင်ခြင်ကြည့်နိုင်သည်။

ဤဝတ္ထု၏အဓိကဦးတည်ချက်မှာ မိမိကလွယ်လွယ်ကလေးပေးလိုက်သော ကတိစကား တစ်ခွန်းသည် သူတစ်ပါးအတွက် ဘဝတစ်ခုလုံးရင်းပြီး အသက်ပါဆုံးရှုံးရသည်အထိ ဖြစ်စေနိုင် ကြောင်း သတိပြုမိစေလိုခြင်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်။ တစ်ဖက်မှကြည့်လျှင်လည်း မောင်ချစ်၏ အုတ်ဂူ ရှေ့တွင် တောထွက်ဘုန်းကြီး ဦးဣန္ဒ ပြုလုပ်ပေးခဲ့သော ကျောက်ပြားပေါ်မှစာသားကဲ့သို့ ‘လို၍မရ သော ဆင်းရဲ’ ၏သဘောကို သတိတရားဖြင့်ဆင်ခြင်တတ်စေလိုခြင်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်။ ဤသို့သော ဘဝအသိအမြင်များကို စာရေးသူသည် မိမိစကားဖြင့် တစ်ခွန်းမျှဝင်မပြော။ ရိုးရှင်းသော်လည်း အာနိသင်ပါသော စကားလုံးသုံးနှုန်းဟန်၊ ဝါကျဖွဲ့ဟန်တို့ဖြင့်သာ ဖန်တီးပုံဖော်သွားခြင်းကြောင့် ‘ဘကြီးအောင်ညာတယ်’ဝတ္ထုသည် မြန်မာစာပေလောကတွင်ထင်ရှားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းတွင် “ဘကြီးအောင်ညာတယ်” ဝတ္ထု၏ရေးဟန်ကို စကားလုံးအဆင့်နှင့် ဝါကျအဆင့်တို့မှ လေ့လာ တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ရသစာပေအဖွဲ့တစ်ခု၏ရေးဟန်ကို လေ့လာလိုသူဖြစ်စေ၊ ရသစာပေ ကောင်းတစ်ခုကို ဖန်တီးလိုသူအတွက်ဖြစ်စေ လမ်းကြောင်းအနည်းငယ်မျှချပြနိုင်လျှင် ဤစာတမ်းပြုစု ရကျိုးနပ်သည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခင်မင်၊ မောင်(ခန့်ဖြူ)။ (၂၀၁၁)။ *ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း* ။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

ဇော်ဂျီ။ (၁၉၆၆)။ *ရသစာပေအဖွင့်* ။ ဒုတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ရသစာပေတိုက်။

ဇော်ဂျီ။ (၂၀၀၉)။ *ရသစာပေ၏သဘော* ။ ရန်ကုန်၊ ဓူဝံစာပေတိုက်။

မင်းသုဝဏ်။ (၂၀၀၄)။ *ဘကြီးအောင်ညာတယ်*။ ဦးဖေမောင်တင် (တည်းဖြတ်သူ)၊ *ခေတ်စမ်း ပုံပြင်များခေါ်*

ခေတ်စမ်းဝတ္ထုများ(စာ ၁၂၀-၁၂၄)မှ။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

Crystal, D. (2000). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. London: Blackwell Publishers Ltd.

Hockett, C.F. (1958). *A Course in Modern Linguistics*. New Delhi: Oxford & IBH publishing Co.

Ullmann, S. (1964). *Language and Style*. Oxford: Blackwell.